# ปัญหากฎหมายและการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ศึกษากรณี: การคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย ในความผิดมูลฐานฉ้อโกงประชาชน

อรธีรา อสัมภินวัฒน์

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
นิติศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา 2553
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

# PROBLEMS OF LEGAL ENFORCEMENT OF THE ANTI-MONEY LAUNDERING ACT, B.E. 2542 (1999): A STUDY OF PROTECTION OF COMPLAINANT'S RIGHT IN THE PREDICATE OFFENSE RELATING TO PUBLIC FRAUD

ONTEERA ASAMPINAWAT

A THESIS PRESENTED TO RAMKHAMHAENG UNIVERSITY
IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF LAWS
2010

COPYRIGHTED BY RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ปัญหากฎหมายและการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ศึกษากรณี: การคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐานฉ้อโกงประชาชน

ชื่อผู้เขียน นางสาวอรธีรา อสัมภินวัฒน์

สาขาวิชา นิติศาสตร์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย กษิติประดิษฐ์ ประธานกรรมการ

อาจารย์อรรณพ ลิขิตจิตถะ

---

มหาวิทยาลัยรามคำแหงอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมล พูพิพิธ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. บวรวิทย์ เปรื่องวงศ์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย กษิติประดิษฐ์)

.....กรรมการ

(อาจารย์อรรณพ ลิขิตจิตถะ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ประเทือง ธนิยผล)

.....กรรมการ

(อาจารย์อำนาจ เนตยสุภา)

# บทคัดย่อ


ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ปัญหากฎหมายและการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ศึกษากรณี: การคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐานฉ้อโกงประชาชน

ชื่อผู้เขียน นางสาวอรธีรา อสัมภินวัฒน์

ชื่อปริญญา นิติศาสตรมหาบัณฑิต

ปีการศึกษา 2552

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย กษิติประดิษฐ์ ประธานกรรมการ
2. อาจารย์อรรณพ ลิขิตจิตถะ

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้นำมาตรการที่ดำเนินคดีต่อทรัพย์สินมาใช้ในการปราบปรามการฟอกเงิน โดยหากปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เลขาธิการจะส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดิน

ความผิดมูลฐานฉ้อโกงประชาชนเป็นความผิดมูลฐานหนึ่งในพระราชบัญญัตินี้ และมีผู้เสียหายจำนวนมากที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิดดังกล่าว แต่เนื่องจาก พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดินทั้งหมด ผู้เสียหายจึงไม่ได้รับการบรรเทาความเสียหายจากการดำเนินการกับทรัพย์สินตามพระราชบัญญัตินี้ ถึงแม้ว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 43 และพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 ซึ่งมีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองประชาชนที่ได้รับความเสียหายจากความผิดดังกล่าวโดยเฉพาะ แต่กฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าวก็ดำเนินการคุ้มครองผู้เสียหายได้ไม่ครอบคลุมนัก เนื่องจากศาลจะมีคำสั่งให้คืน

ทรัพย์สินหรือชดใช้ราคาให้แก่ผู้เสียหายได้เฉพาะทรัพย์สินของจำเลยเท่านั้น และหากทรัพย์สินดังกล่าวถูกจำหน่าย จ่ายโอน หรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สิน หรือคดีอาญาอยู่ระหว่างการพิจารณาในชั้นศาลหรือศาลมีคำพิพากษายกฟ้องจำเลยในคดีอาญา ศาลจะสั่งให้คืนทรัพย์สินหรือใช้ราคาแก่ผู้เสียหายตามกฎหมายดังกล่าวไม่ได้

จากการศึกษาพบว่าพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีเพียงมาตรา 49 วรรคหก ซึ่งได้บัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐานไว้เพียงว่าให้เลขาธิการส่งเรื่องให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายที่กำหนดความผิดฐานนั้นดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายก่อน แต่ไม่ได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่าให้นำทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมาชดใช้คืนให้กับผู้เสียหายในความผิดมูลฐานในกรณีที่ความผิดมูลฐานนั้นมีเอกชนเป็นผู้เสียหายรวมอยู่ด้วย และวิธีการหรือกระบวนการในการที่ผู้เสียหายเข้ามาเพื่อขอคุ้มครองสิทธิและการบังคับคดีกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้คุ้มครองสิทธิตามพระราชบัญญัตินี้ ก็ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายรับรองไว้แต่อย่างใด

ดังนั้น เพื่อให้ผู้เสียหายในความผิดมูลฐานได้รับการคุ้มครองตามพระราช-บัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ควรแก้ไขมาตรา 49 วรรคหก โดยกำหนดให้เลขาธิการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย และเพิ่มเติมมาตรา 49 วรรคเจ็ด และกฎกระทรวง เพื่อกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการคุ้มครองสิทธิ และแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 34 ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาว่าผู้เสียหายมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองสิทธิตามมาตรา 49 วรรคหกหรือไม่ และแก้ไขมาตรา 51 วรรคหนึ่ง กรณีศาลทำการไต่สวนคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา 49 วรรคหกแล้ว หากศาลเชื่อว่าบุคคลตามคำร้องของพนักงานอัยการเป็นผู้เสียหายในความผิดมูลฐานและมีสิทธิได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 49 วรรคหก ให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย และให้อธิบดีกรมบังคับคดีมีหน้าที่ดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษาในกรณีนี้ด้วย

## ABSTRACT

| | |
|---|---|
| Thesis Title | Problems of Legal Enforcement of the Anti-Money Laundering Act, B.E. 2542 (1999): A Study of Protection of Complainant's Right in the Predicate Offense Relating to Public Fraud |
| Student's Name | Miss Onteera Asampinawat |
| Degree Sought | Master of Laws |
| Academic Year | 2010 |
| Advisory Committee | |

1. Assoc. Prof. Dr. Somchai Kasitipradith — Chairperson
2. Mr. Unnop Likhitjitta

Anti-Money Laundering Act of B.E. 2542 was designed to prohibit money laundering by exploiting the asset seizure procedure; in the case where there is evidence to believe that an asset is related to the commission of an offense, the Secretary-general shall forward the case to the public prosecutor for consideration to file a petition to the Court to order the forfeiture of such asset for the benefit of the State.

Regarding to the researcher's experience, people who have been deprived their money or assets of through the offences relating to cheating and fraud to the public, one of the predicate offenses, do not yet remedy their damages at all because of the provision of the Act mentioned above stipulating that the asset involved in an offense shall be forfeited to the State.

Although both Article 43 of the Thai Code of Criminal Procedure and The Fraudulent Loans and Swindles Act of B.E. 2527 can apply to that such case; the compensation is still inadequate. As a result that the court must issues an order to reimburse especially from the property of the accused. Moreover in the case where the asset has been distributed, transferred or transformed or where the criminal case is during trial or the court has concluded the trial by a judgment dismissing the criminal case, the complainant has absolutely not the right to claim the restitution of the property.

With respect to protecting the right of the complainant in the predicate offense, Only the provision of Article 49 Paragraph 6 of the Anti-Money Laundering Act of B.E. 2542 stipulate that "The Secretary-general may forward the matter to the competent official who is investigated the commission of that offense on the undertaking of such law to protect the right of the victim." The said provision itself is unclear on two following points: (1) Can the complainant in the predicate offense get the restitution with the asset involved in an offense? (2) Method or Procedure to apply for the restitution and to conduct the civil execution. Furthermore if there is an opinion as the court has the power to issue an order to compensate the complainant for his or her loss, that proceedings cannot be possible on account of no provision in any act prescribing the competency of judge to issue that order.

Therefore, in order to effectively protect the right of the complainant in the predicate offense, Article 49 Paragraph 6 of the Anti-Money Laundering

Act of B.E. 2542 should be modified. The Secretary-general shall forward the case to the public prosecutor for consideration to apply for restitution of the property or the value thereof. It is necessary to determine Method or Procedure to protect the right of the complainant in the predicate offense by adding Paragraph 7 of Article 49 and issuing the Ministerial Regulations. Article 34 should be amended by increasing the duty of the transaction committee to considerate who can be the complainant subject to the provisions of Article 49 Paragraph 6. The amendment of Article 51, If, after investigating the petition of the prosecutor in accordance with Article 49 Paragraph 6, the Court believes that any person according to the petition is the complainant in the predicate offense and has the right in Article 49 Paragraph 6, the court shall issue the order to protect the right of the complainant and the Secretary-general to the Legal Executive Department has duty to perform the civil execution under the sentences.

# กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้เนื่องด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก ท่านรองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย กษิติประดิษฐ์ และท่านอาจารย์อรรณพ ลิขิตจิตถะ ที่เมตตารับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาและให้ข้อมูลต่าง ๆ ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนตรวจทานแก้ไขวิทยานิพนธ์จนสำเร็จ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ ดร. บวรวิทย์ เปรื่องวงศ์ ซึ่งได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ารับเป็นประธานกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ ท่านรองศาสตราจารย์-ประเทือง ธนิยผล และท่านอาจารย์อำนาจ เนตยสุภา ที่ให้ความเมตตาและกรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณท่านสุรพงษ์ ชิดเชื้อ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้ความคิดเห็นและคำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และบูรพาจารย์ทุกท่านที่ช่วยประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และเจ้าของงานนิพนธ์ทุก ๆ ท่านที่ผู้เขียนได้ใช้ศึกษาและอ้างอิงในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิต-ศึกษา ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำชี้แนะต่าง ๆ และขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยรามคำแหงสถาบันอันประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับผู้เขียน

และสุดท้ายนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ญาติพี่น้อง ที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ผู้เขียนเสมอมา ขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ ที่ช่วยเหลือและให้กำลังใจให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่าและมีประโยชน์อยู่บ้างในด้านใดด้านหนึ่ง ผู้เขียนขอยกประโยชน์เพื่อบูชาพระคุณของบิดา มารดา คณาจารย์ ตลอดจนผู้แต่งตำราต่าง ๆ ที่ผู้เขียนใช้ในการศึกษาค้นคว้า และหากมีข้อบกพร่องหรือผิดพลาดประการใดผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

อรธีรา อสัมภินวัฒน์

# สารบัญ


หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... (4)

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... (6)

กิตติกรรมประกาศ ..... (9)

สารบัญตาราง ..... (14)

สารบัญภาพประกอบ ..... (15)

บทที่

1 บทนำ ..... 1

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ..... 1

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา ..... 9

3. สมมติฐานของการศึกษา ..... 10

4. ขอบเขตของการศึกษา ..... 11

5. วิธีดำเนินการศึกษา ..... 11

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ..... 11

2 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย และการฟอกเงิน ..... 13

1. ความหมายของผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม ..... 13

2. แนวคิดในการคุ้มครองผู้เสียหายในคดีอาญา: แนวความคิดเรื่องรัฐสวัสดิการ (Welfare State) ..... 17

3. แนวคิดเกี่ยวกับการชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้เสียหาย ..... 19

4. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรตุลาการและองค์กรอัยการ ในการคุ้มครองผู้เสียหาย ..... 21